

Tað er í hesum
døgum blaðrok-
ingin skal gjaldast.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐRALAG

NR. 70

MIKUDAGIN
30. SEPTEMBER 1964

37. ÁRG.

Teir beru lótir hjá sambandinum?

Allir skilamenn megu viðganga, at til fólkatingsvalið mátti vera ráðandi at sýna eina so talsterka andstöðu til landsstýris sum mögulegt. Landsstýrisin menn sögdu jú burt úr fundi, at fólkatingsvalið skuldi sýna stöðu stjórnarflókkanna og landsstýrisins á milli millum veljaranna. Sum báls prestar røptu teir á allar sjálfstýrismenn í bygd og bý um at fara til valborðið fyrri at vísa fólki, hvussu sterkir teir vóru, hvussu sterk landstýrið var.

Og nú er stöðan greið. Fólkatingsvalið visir, at landsstýrið situr við einum so stórum minniluna, sum einki stýrið hevur gjørt áður, uttan at leggja frá sær.

Hesa stöðu vildi andstöðan ongatið havt fingið fram, um javnaðarmenn høvdu mist nevrunar eins og sambandsmenn gjördu, tá ið teir skutu uppá fírlagsskap við javnaðarmenn.

Um tað var hent, sum sambandið vildi, eru allar skilamenn ívaldesir i, at tá vildi andstöðin sitjið við ikki so fáum atkvøðum ferri enn nú við tað, at kampkraftin hjá báðum partum vildi linka í kensluni av, at

valið av teimum báðum monnum var tryggjað, ið hvussu ið viki og vendi.

At mótt við tveimum fólkatingsmonnum og einum 1000 atkvøðum ferri vildi gjørt stjórnarflókkarnar og landsstýrið mikið, mikið sterkari yvir fyrri ríkisfelagsskapsliðinum. Men stöðan hjá javnaðarmonnum,

ið var at mana allar ríkisfelagsskapsmenn at trína fram og sýna verðini tað sanna andlit, at foroyingar eru ikki loysingarmenn, men samvinnumenn og bara sjálfstýrismenn í tann mun, ið vina- og frælsisbrævið foroyinga og dana millum loyvir, og innan fyrri tað okonomiska markid (Framhald á 3. síðu)

MASKINMEISTARALÆRAN

Leingi hevur verið arbeitt at fáa maskinmeistaralærna broytta, so-

Hekktrolari

Skipafelagið hevur í umhugsan at lata byggja ein 230 fotur stóran hekktrolara við frystivirki og verksmiðju umborð. Teir hava kannað hvat slíkur kann gerast fyrri á fleiri skipasmíðum.

Farmaskipið, ið Skipafelagið letur byggja í Marstal, 550 tons verður liðugt í november og verður Sigurd Heinesen, Klakksvik skipari.

leiðis at prógv kundir gevast, sum svarar til tað, ið kreyst til vanligu foroyisku skipini.

Nú er so semja fingin í lag. Sum er kunnur tvey prógv tákast, annað er motorpassaraprógvið ella maskin-istrógv við 6 mánaða skúlatið, hitt er maskinmeistaraprógvið, ið tekur 2 ár at fáa.

Tað eru nú nokur ár síðan talað varð um at fáa eina broyting í lag soleiðis, at menn kundu fáa eitt prógv, ið fullgott varð fyrri at rokja maskinstarv á línuskipum, men sum ikki tekur so langa lærutíð.

Aftaná at Petur Christiansen, maskinskúlarari, herfyri var í Danmark til samráðingar við stjóran fyrri maskinskúlaralærna, er verðið avgjort, at gera broyting.

Frá danskari síðu varð alt leyst og liðugt við tað sama og er semja um at skipa skúla til maskinmeistaraprógvið við 12 mánaða skúlatið og skal skúlin byrja í februar komandi.

Tað er eisini í umhugsan at fáa sumu skipan í lag í Danmark — har eru viðurskiftini nakað líkandi sum hjá okkum — danir hava ein hóp av smærri farmaskipum við maskinum nøkurunda á stóð sum ter á línubátunum.

BERT 40 PST. VALLUTTØKA

Mánadagin vóru kommunuval í 39 kommunum í Noreg. Við valið fekk Arbeidarflokkurin 33,6 pst. av atkvøðunum, Høgra 16,6. Kr. folkeparti 11 pst. Centerpartiet 11 pst. Vinstra 17,3 og SF 2,2 pst.

Arbeidarflokkurin hevði frammanundan 37,6 pst. av atkvøðunum.

Bókakassarnir

Landsbókasavnid sendir frá, at bókakassarnir verða beinleiðis út á bygdinarnar frá ein miðan október. Tey, sum vilja hava bókakassa til láns, eiga tí skjótast gjørligt at sýna bókasavnum fram. Vanliga verður bara í kassi við umleið 35 bókum latin hvørjari bygd. Tann, ið hevur bókakassan undir hond, skal hava fylt 21 ár. Við uppsløgum ella á annan hátt eiga hann at boða frá, at hann hevur bókakassa, so fólk í bygdini kunnu fáa høvi til at læna bókurnar.

Samstundis verða teir lærarar, sum vilja hava barnabókakassar til skúlarnar, bidnir um at siga frá nú.

Øll kunnu annars sum vant læna bókur beinleiðis og hvør sær við at skriva til Landsbókasavnid í Havn.

SAMHANDILIN

millum Sovjet og Kina er nógv minnaður. Síðsta ár við 20 % mótningin 4 árin frammanundan var 50 %.

Skaði fyrri 30 milj. krónur

Leygardagin fyrrpart hendi stór vanlukka í Keymannahavn, har 2 stórir gasstangar fóru í luftina.

Skaðin verður mettur at verða um 30 miljónir krónur. Sjálvir tangarnir verða mettir at kosta 20 milj. krónur og síðni skaði uppá gassverkið og húsin í grannalagnum.

Skaðin, ið gjordist á innbúgvíð í teim 490 íbúðunum, 140 sethúsum og 30 krumbúðum er mettur til 3 milj. krónur.

Staturin tekur av saltfiskagjald

Avgjaldið, ið higartil hevur verið kravt fyrri at fáa fiskiloyvi í Vesturgrønlandi, 0,5 oyru pr. kg er frá 1. juli 1964 avtikið.

Orsøkin til avtøkuna stavar seg frá teirri broyting, ið gjord er sambært úrslitið frá grønlandsnevndini 1960, har mælt varð til at broyta útlutningsgjöldini.

Fyri Føroyar kemur henda broytingin at týða eina lættan uppá einar 150.000 krónur.

Próvtøka

Á Danmarkar ingeniorakademii hevur Atli Dam lokið verkfrøðingsprógv.

Warren-frágreiðingin

Warren rapportin sigur at Lee Harry Oswald hava verið einsamallan um at gera av við Kennedy forseta.

I 10 mánaðar hevur hin sonevnda Warren-nevndin gjøgnumgjørt tað tilfar, ið hevur kunnað fingist til

vega í sambandi við drápið av Kennedy, forseta.

Teir koma til tað úrslit, at Oswald var einsamallur, tá hann skjeyt forsetan, og at hann hevur gjørt hetta av sinum eintingum og at tað ikki kann sigast, at nokur samansvørging liggur aftanfyrri morðið.

Stórsigur

Vesturtýski javnaðarflokkurin hevur vunnið stórsigur á kristiliga demokratiska flokkinum við kommu núval í North-Rein Westphalen.

Javnaðarflokkurin fekk 46,6 % av atkvøðunum móti 40,7 % í 1961 meðan Kr. dem. flokkurin gekk aftur frá 46 % til 43,1 % meðan teir friu demokratarnir fingu 8 % móti 10 í 1961.

Eisini í Nedre Seachen hevur Javnaðarflokkurin fingið stóra framgongd við kommunuvalið, og er framvegis stórsti flokkur í Neder Seachen.

104.000 TUNNUR

Tað vóru veiddar 104.000 tunnur av sild 23. september. Um somu tíð síðsta ár var nøgdn 87.600 tunnum.

Lítill er barnsins uggi

14. september leyst til at vera so fegin, ti valluttøkan var bert 49,7 pst. til fólkatingsvalið í Føroyum.

Og sjálvatið skal so hin stórta helvtin vera hitt »sjálfstýrisinnadað fólkið.

Men 14. gloymir tó, at fyrri 4 ár-um síðan vóru eisini tjóðveldismenn við í valinum, ta ferðina var valluttøkan 57 pst.

»Lítill er barnsins uggi« — og soleiðis man eisini vera hjá 14., sum innast inni ógvast við ta undirtøku, ið andstöðuflokkar landsstýrisins fingu við valið.

Og tað skilja vit væl — ei undur á, at teir eru ræddir fyrri komandi lótingsvaldegi.

Politibekendtgørelse

I medfør af § 6 i lov af 13/4 1894 om politiet på Færøerne, forbydes herved fra dags dato og forelobig til den 15/4 1965, overalt på Færøerne alt salg eller udlevering af fyrværkeriartikler, uanset om bestilling eller køb har fundet sted tidligere. Dog skal salg og udlevering af fyrværkeriartikler være tilladt den 30. og 31. december 1964 indenfor den almindelige lukketid.

For salgs- eller udleveringsforbudet undtages dog: bord- og salon bomber samt andre indendørs knaldefekter, raketter, søsole, bengalske fakler og lignende ikke støjende effekter stjerneasterer samt knaldhætter og strimler til teletøjspistoler.

Salg af fyrværkeriartikler af enhver art samt løst krudt til børn og unge mennesker under 18 år er forbudt hele året.

Overtrædelse medfører bødestraf.

LANDFOGEDEN (POLITIMESTEREN) PÅ FÆRØERNE,

Tórshavn, den 24/9 1964.

J. LARSEN

TELEFONDAMU

Á telegrafstöðini er pláss leyst fyrri einari telefondamu beinanvegin. Real- ella samsvarandi prógv neyðugt.

E. AKRABERG HANSEN

Wiljam Heinesen

Det gode håb

GYLDENDAL 1964

Hetta er skaldsoga við evni úr Føroyum í 17. öld, um tað mundið tá Gabel fall. Hóast flest øll nevni eru yrkt, er lætt at kenna fleiri av høvuðspersónunum, fyrst og fremst Lucas Debes gamla, sum her í bókini eitur Borresen, Havnar prestur. Øll tilgongdin í hesari skaldsögu verður frásøgd í brøvum frá hesum manni til vinnmannin og starvsbróðurin harra Jónas í Noreg.

Ein verður neglur í stólin frá tí hann setur seg at lesa hesi brøv, hvári hesin høgt mentaði maður greiðir frá, hvussu hann, í somu løtu, hann setur fótin á land í Føroyum, verður vavdur inn í eina flókju av pátrúgv, djórnum og devilum í mannalíki, hosuleggjholdum, píndum og undirtraðkaðum neyðardýrum, men fáum rættum monnum.

Hvussu skal tað vera, tá hægsti yvirmaður hansara, sjálvur prósturin harra Christin á Nesi er so fullur í pátrúgv, at hann trýr tey heidnu stjálra pengar hansara. Hesin sami próstur forbyðir eisini Peturi presti strangliga at halda skúla fyrri »pakkinum« í Havn. Á sami harra Christin til endan sat deyður í raki okkara lókinum á pengakistu síni, er sera hóskandi.

Hóast Petur prestur sjálvur, ber óvikaði trúgv sína á hin altvandiandi skapara, í sera brotsknum ker, er hesin maður ólíka dæmligari enn tann Lucas Debes, sum vit kenna.

Sum rimuligt var, mátti Petur prestur vera hernaðarandstöðingur. Hann sá onga nyttu vera í skansararbeidinum afturimóti øllum tí fanansskapi ið fylgdi við sum viðskeri

av hesum hernaðarlevnaði. Men hann stóð einsamallur — morgunmatarnir vóru ónógvir.

Bókin er, sum sagt, ikki »soga«, men hon er søgulig. Wiljam hevur sjálvur gjørt persónar og tilgongd, men hann hevur bótað við søguligum tilburðum, og sama kann verða sagt um málið í bókini, tað hevur hann eisini gjørt sjálvur og tað ljóðar sum hitt allarskentilgasta »grannastevnudanskste.

Hoyr her: »Men nu kommer det, som jeg aldeles ikke fatter, men som Hanselver med hans lærdom kan gøre os forståelig, såfremt det kan forstås! Thi hvordan forklare dette gruelige og besynderlige, at efter den uheldige pige Mirrans døde hjemsogetes hr. Anders beständig af en nidgris — — — Det hendte sig at han vågnede ved at denne Belsebuls dæge lå ved fodenden af hans seng og pattede hans tæer! — — — Og således døde herr Anders — — — I slutningen af sidste års Octobris, elendeligen.«

Sum eitt hvørt vælverk, hevur henda bókini eisini boð at vera okkara tíð. Menniskjan broytist seint undir skræðuni.

H. D.

Heiðursgáva

Martin Joensen, rithøvundur hevur frá dansk-føroyska mentunarráðgjørinum fingið heiðursgávu kr. 6.000.

TIT UNGU

sum eru í vinnu, farið væl um peningin

Tey flestu av tykkum koma einaferð at seta búgv og møguliga at taka lut í vinnuligum fyrirkøtum. Tað gerst best við at seta peningin inn í sparikassa.

Sparikassarnir eru til reiðar at veita lán við lagaligum treytum. Og sjálvaði, jú meira pening ein hevur innistandandi í sparikassa, tess stórri eru lánimøguleikarnir.

FØROYA SPARIKASSI NORDØYA SPARIKASSI
SUÐUROYAR SPARIKASSI